

מסורת הש"ס

(א) [בס"א: מרן, (ג) ח"ת, (ג) לעיל ד: גרסות מלא. סוכה ו. שנת קיב: כלס פ"ו מ"א] (ד) כלס פכ"ו מ"ד שנת קיב: (ה) ס"א קמחוקא, (ו) [שנת קיב: ע"ז י: (א) ס"א פתח, (ב) ג"ל אחוה] (ט) גי יע"צ דרבא,

הגהות הב"ח

(א) גמרא שניה לו סנדל דתנן סנדל שנפסקה אחת: (ב) רש"י ד"ה טעור מן המדרס דמי ס"א עס ד"ה אצל וי': (ג) שם מן האין שעדיין היה מדרס לנמא כלס כ"ל ותיבת לקבל טומאה נמקח: (ד) תוס' ד"ה לא אמר וכו' קרפף בית סאמים ואין יכול לנטול ממהם: (ה) בא"ד דנטול מיעוטא לגבי רבא:

מוסף רש"י

הובא לקמן כד:

רבינו חננאל

מורכב(ת) כדי שהיא נישכר את הווית. לר' אליעזר דאמר אם היה אורכה יתר על שנים כרחה אפילו אמה, אם היא מרובעת לא שרי לטלטלה. ודכי (משכח) [משבח] לה באיכסותא מוית לוית (אשתכח) [אשכח] טפי מן שנים ברוחבה כר' חנניה בן אנטיגוס (דאמר) הו יהיה לכס גבול לזה אתה (אר') גותן פיאות ואי' אתה גותן פיאות לשכותי ואילו ר' יוסי דאמר אפילו אורכה כשנים ברוחבה (אפילו) מרובע [שיר], דילקי' ממשכן דהוא אורכו ק' אמה ורחבו ג' אמה, שנמצא אורכו מרובע כשנים ברוחבו אפי' דאיכסותן טפי מן שנים ברוחבה שרי. כרב אחא דאמר המעביר ד' אמות ברשות הרבים אינו חייב עד שיעביר הן ואלכסותן. ואמר רב פפא בריק לן רבא עומר ברשות הרבים גובה י' ורחבו ד' מי בעינן הן ואלכסותן אי לא. וגדרה דלא פרך י' אמות כאחד ולא גדר עשר אמות צבת אחת אלא מעט היה פורץ וגודר מיד: עד ששלימו **ליוסר מעשה**. מי אמרינן כיון דלא פרך י' צבת אחת ולא גדר צבת אחת לא היא היקף צוו לשם דירה או דילמא כיון דששמה מיהא הוא החידוש של היקף יותר מעשר חשיב היקף לשם דירה: כל כלי צעלי צסים. לגבי כלי עץ תנינן לה צמסכת כלס (פ"ו מ"ה): **שיעורן כרמונים**. לטהר מטומאתן אצל פחות מכאן חיים עליה ולא מצטיל ליה. שיעורן כרמונים יקצ כמוציא רמון טהור: **וחור וניקב**. אצל הסתימה: וסיקנה. הוא הדין כי לא תיקנה נמי דעיינן טמא מדרס הוא והא דנקט מיקנה לרצונא דלא לאו הכי תו לא איזטרירך למימר נפסקה השניה וכו': (ט) **טהור מן המדרס**. דתו לא הוא כלי ולא חזי למדרס מלטמא תו אדס וכלים: **אצל כלי הוא דחוי לתשמיש אחרינא ועדיין טומאת מגע מדרס עליו שהרי צשעת פרישתו** (ו) מן האוחן שעדיין הוא מדרס לקבל טומאה לטמא כלס קיבל טומאה מאביו והוי ראשון לטומאה ומטמא אולכין ומשקיין: פנים חדשות. אין אונים הללו ממנו ומשניתקנו לא דרסן הוצו לטומאה הראשונה טהרה שרי אין לו סנדל ראשון: **יום צר נג**. אלא מלאך: גגון דין צר נג. אדס גדול: **רחבה שאחורי הצמים**. ואין פתח הצית פתוח לה היא מוקפת שלא לדירה ואי יותר מצית סאמים היה אין מטלטלין זה אלא צארבע אמות: ואס פתח לו פתח. מן הצית: **פשיטא**. דצפתח ולבסוף הוקף שרי שהרי הוקף לשם פתח: לא לייבא דאזים ציה צי דרי. גורן אחר הצית קודם היקף הרחבה: **מסו**

צטיל לגבי רובה. והוי כאילו נזרע כולו: והוא ליה קרפף יותר מצית סאמים. ואע"ג דהוקף לדירה חשוב כלא הוקף לדירה דהא הוי כולו גינה ובגינה לא מהני הוקף לדירה: דלא הוי. ההוא מיעוט דנזרע בית סאמים דלא חשיב להצדל מן החצר ולהקרות לו שס לצדו: **אצל צים סאמים**. נקרא קרפף שלא הוקף לדירה ואע"ג דאילו הוא צאנפי נפשיה צבית סאמים לא מיתסר הכא דנפרץ לאחר וחסר נפרצה לו קיימא לן דאסור לנטול מקרפף לאחר דהוי רשות הנפרצה למקום האסור לה ואוסרין הרשויות זו לזו ואין מטלטלין לא צזה ולא צזה: **כמאן**. אמרי' דשתי רשויות נינהו: כרננן. דלפני עליה דר"ש צפ' כל גגות (לקמן פט). ואמרי כל חד וחד רשות לעצמו ואע"ג דליכא דיורין צהו דליסרו אהדדי אין מטלטלין מזה לזה: **לקולא**. דאפילו המיעוט צית סאמים דמיקרי קרפף כיון דצאנפי נפשיה שרי השתא נמי שרי ולא אסרי אהדדי דאילו היה מחילה ציינהו הוא שרי לנטוליו מזה לזה כר"ש והשתא דנפרצו זה לזה ולא נפרצו לרשות האסור לה אצל יותר מצית סאמים נעשה כרמלית וצהא אפילו ר"ש מודה דאין מטלטלין מחדל לקרפף יותר מצית סאמים שלא הוקף לדירה והכא דנפרצו זה לזה איזעצלאום. נטועין שורות שורות ונחא לשבת שס: לצי רב הולא ויותר מצית סאמים הוא והוקף לדירה וניטע אחרי כן: **קרפף יותר מצית סאמים שלא הוקף לדירה**. ואחרי כן צנה אצלו דירה ואמרי' לקמן הוקף שלא לדירה ולצסוף פתח לו פתח דירת ציתו לא מהני: **יציא הוא עושה פורץ לו פרצה יוסר מעשר**. דהוי כמי שאין מן מחילות וגודר וסותם אותה פירצה ומעמידה על עשר והוי כפתח ולצסוף הוקף לדירה שנפתחה לו דלעולם צעינן שיגדור יותר מעשר אמות דאי פריך עשר לצד וגדרה לא חשיב ההוא היקף לשם דירה אלא כמי שעשה פתח דמד עשר לעולם הוא פתח: **פרץ אצל סתימה וגדרה ועוד פרך אמה אצל סתימת אמה החדשה וגדרה דלא פרך י' אמות כאחד ולא גדר עשר אמות צבת אחת אלא מעט היה פורץ וגודר מיד: עד ששלימו**

ליוסר מעשה. מי אמרינן כיון דלא פרך י' צבת אחת ולא גדר צבת אחת לא היא היקף צוו לשם דירה או דילמא כיון דששמה מיהא הוא החידוש של היקף יותר מעשר חשיב היקף לשם דירה: כל כלי צעלי צסים. לגבי כלי עץ תנינן לה צמסכת כלס (פ"ו מ"ה): **שיעורן כרמונים**. לטהר מטומאתן אצל פחות מכאן חיים עליה ולא מצטיל ליה. שיעורן כרמונים יקצ כמוציא רמון טהור: **וחור וניקב**. אצל הסתימה: וסיקנה. הוא הדין כי לא תיקנה נמי דעיינן טמא מדרס הוא והא דנקט מיקנה לרצונא דלא לאו הכי תו לא איזטרירך למימר נפסקה השניה וכו': (ט) **טהור מן המדרס**. דתו לא הוא כלי ולא חזי למדרס מלטמא תו אדס וכלים: **אצל כלי הוא דחוי לתשמיש אחרינא ועדיין טומאת מגע מדרס עליו שהרי צשעת פרישתו** (ו) מן האוחן שעדיין הוא מדרס לקבל טומאה לטמא כלס קיבל טומאה מאביו והוי ראשון לטומאה ומטמא אולכין ומשקיין: פנים חדשות. אין אונים הללו ממנו ומשניתקנו לא דרסן הוצו לטומאה הראשונה טהרה שרי אין לו סנדל ראשון: **יום צר נג**. אלא מלאך: גגון דין צר נג. אדס גדול: **רחבה שאחורי הצמים**. ואין פתח הצית פתוח לה היא מוקפת שלא לדירה ואי יותר מצית סאמים היה אין מטלטלין זה אלא צארבע אמות: ואס פתח לו פתח. מן הצית: **פשיטא**. דצפתח ולבסוף הוקף שרי שהרי הוקף לשם פתח: לא לייבא דאזים ציה צי דרי. גורן אחר הצית קודם היקף הרחבה: **מסו**

עושין פסין פרק שני עירובין

כד.

לא אמרן אלא דלא הוי בית סאמים. אע"ג דלרננן קרפף פחות מצית סאמים דינו כקרפף צית סאמים (י) לנטול ממנו לאחר משוס דאין סנדל שיחו שלשה חילוקים צשלשה משהויין הכא לא אסר מיעוט הנזרע לרוב שאינו נזרע צמה שפרוך לו צמלאו דעיינן שהוא פחות מצית סאמים לא חשיב

וצטל לגבי רוצ שאינו נזרע אצל צית סאמים חשיב טפי ולא צטיל וצנזרע רוצו אפי' לא הוי צית סאמים אסור דצטיל (ט) לגבי רוצו והוא נזרע כולו: **סנדל שנפסקה וכו'**. הוא הדין צלא תקנה נמי דטמא מדרס דאי כשנפסקה פרחא לה טומאה תו לא הדרה לה דלא מצינו טומאה ישנה חוצה אלא צכלי מתכות דמפרס צסוף פ"ק דשבת (ד טז). והא דנקט ותקנה פ"ה לאשמועינן אע"ג דתקנה כי נפסקה שניה טהורה מן המדרס דפנים חדשות צלו לכאן: **אבל שמה מעג מדרס**. פירש הקונטרס משוס דעדיין כלי הוא לאישתמושי ציה תשמישתא אחרינא ולפירושו אפילו נפסקה שניה טמא נזנע מדרס וקשה דתנן צהדיא צסיפא דקך משנה צמסכת כלס צפרק כ"ו (מ"ד) לא הספיק לתקן ראשונה עד שנפסקה שניה טהורה וכצ"י חור צו והיה אצל טמא נזנע מדרס דעדיין כלי הוא וחזי למילתא קמייתא דהא ציתקנה ראשונה ולפירושו איזטרירך למייתני צרישא ומיקנה דאי לא נתקנה כי נפסקה שניה אינה טמאה אפילו מגע מדרס ואגב דתני צרישא תני נמי צסיפא ומיהו חימה מתי צא לו מגע מדרס דאס צא לו מגע מדרס יחד כגון צדרס עליו הוצ צרגלו יקף או אפי' צננעל ולא הספיק צפשוטי כלי עץ אצל אינא פנים חדשות למגע מדרס כמו למדרס ולפי' רצ"י קמא ניחא דאפילו נפסקו צ' אונים טמא מגע מדרס הואיל וחזי לתשמיש אחרינא וצפרק אלו קשרים (שם דף קיב: פ"ה דטמא מגע מדרס לפי שגנע צעצמו כשהיה אצ הטומאה ולא היציר דטומאת צית הסתימה היא דלא קיימא לן כצי מצייר דאמר מטמא מדפרס צפשיטות צפרק צהמה המקשה (חולין דף עב:)) וצהעור והרעצ (שס דף קצט:)) טומאת צית הסתמים היא ומה שפירש כאן נמי צצשעת פרישתו מאוחן קיבל טומאה מאביו אינו נראה דצפרק צהמה המקשה (שס דף עב:)) אמרינן דצעינן צלות מצגד גדול ואין לומר דצמתיקין אחון ראשון לאחר שפתח חזיה נעשית מחוצרת וצא לה טומאת מדרס צצטלה לסנדל וכשחור ותפר חזיה השניה צא לסנדל מגע מדרס מן האוחן ותו ליכא פנים חדשות דא"כ

תפשוט צעינן דהקומץ רצה (נמחת דף כד.) דלא אמרינן צצע לה טומאה ולהר"ר שמוען מייצב"א דמפרס דלא אמרינן צצע לה טומאה היכא דטומאה צא לו מגופו אתי שפיר ועוד יש לומר דלאחון צא מגע מדרס ומדרס יחד כשתפרה לסנדל והסנדל צטל לאחון דאי אפשר להיות טומאה לזה צלא זה וכיון שצאו לה כאחד אין שייך לומר גציה צצע לה טומאה וריצב"א אומר דלא שייך גצי מגע פנים חדשות דאפילו נפסקו שמי אצויו ראיין לקבל טומאת מגע אס מיחדו לתשמיש אחר ולא נתצטל מורת יחדו מכאן דכל שעה ושעה מתקנו דעתו להשתמש צו אצל לנעולו אס נפסקו שמי אצויו אפילו מיחדו צטלה דעתו אצל כל אדס: **פשיטא** אלא צריבא דאית ביה בי דרי. אררע נחמן דאמר אס פתח צו פתח מותר לנטול פריך דמפרס הש"ס צפתח ולצסוף הוקף ואהא פריך פשיטא אצל אש"ס דמפרס לא אמרן לא פריך דקמ"ל הוקף ולצסוף פתח לא מהני לאפוקי מהני אמוראי דלקמן (ד סה) גצי צאורינקי: לא

דסימא אדעתא דצי דרי פתחיה. ולאו אדעתא להקיק שס רחצה:

צנטיעיס דמי. ומותר לטלטל (בבולו) בבולו, [ובדולו] כחצר דמי דאיכא מאן דעביד בחצירו בריכה של מים.

עין משפט נר מצוה

כט א ב מ"י פט"ו מהל' שבת הלכה ו' טו"ש"ע א"ח ט" שנה פתק ט: **ל ג ד מ"י** שס ה' ה' טו"ש"ע ט"ז: **לא ה מ"י** פ"ו מהל' כלס הלכה צ: **לב ו מ"י** פ"ו שס הלכה יב: **לג ז ח מ"י** פט"ו מהל' שבת הלכה י' טור ש"ע א"ח ט" שנט: **לד ט ט מ"י** שס הלכה ו' טו"ש"ע א"ח ט" שנה פתק יא:

רבינו חננאל (המשך)

רובו בטיל ליה מיעוטו לצבי רובו וחשיב כמי שלא הוקף לדירה כיון שזרעו, ליהוי כי קרפף יתר מבית סאמים שלא הוקף לדירה, כשם שזריעתן עשאתו כשהו כך תעשהו ביתר מבית סאמים. אלא אי איתמר, הכי איתמר, הרי נזרע מיעוטו שרי אמר רב הונא כו: ר' ירמיה מדיפתי מתני לה לקולא נזרע רובו הרי הוא כגונה ואסור. הא מיעוטו שרי, אמר רב הונא בריה דר' יהושע לא אמרו אלא בית סאמים הא יתר מבית סאמים אפילו שלא נזרע אלא מיעוטו אסור (א) כמאן כרננן. איצבאלאות עיקר המלה אריות סוסים הוא בלשון יוני, ופירושו כי נטועין אילנות או בצד זה כגון העמלת סוסים בתוך אורוותיהם זה בצד זה. ואסיקנא דאע"ג דאינה עשויה איצבאלאות מותר כרב רבנמן, אמר רב נחמן אמר שמואל קרפף יתר מבית סאמים שלא הוקף לדירה, פורץ בו פירצה יתר מעשר אמות, וחזור וגודרו לשם דירה ודיו, וחשוב כאילו הקפוי כולו לשם דירה. וכן אם פריך אמה וגדרה לשם דירה, פריך אמה וגדרה לשם דירה עד שהשלים יתר מעשר אמות גדר לשם דירה, נעשה כאילו הוקף כולו לשם דירה ומותר לטלטל בבולו, ואפילו הוא בית כ"ל כורין. כי הא דתנן כל כלי בעלי בתים שיעורין ברימונים כלומר אם יניקבו כמוציא רימון טהור. ובעי חזקיה ניקב כמוציא זית וסתמו, וחזר וניקב כמוציא דית וסתמו, עד שהשלימו למוציא רימון, וא' ליה ר' יוחנן כיון לא משתניו היא זו סנדל שנפסקה אחת מאוניו ותיקנה טמאה מדרס, ניפסקה שניה ותיקנה טהר מלטמא מדרס כו, ואמר לן פנים חדשות באו לכאן, הכא נמי פנים חדשות באו לכאן, כלומר אינם אן הן אינם אלא כאילו אחרות חדשות באו עכשיו. קרי חזקיה על ר' יוחנן לית דין בר אינש, כמלאך הוא חשוב שמבין ומוציא אילו החכמות. אמר רב כרנא רחבה שאחורי בתים אין מטלטלין בה אלא בד' אמות. אמר ר"נ אם פתח מן הבתים ולתוכו פתח מותר לטלטל בבולו. ודדוקא פתח ולבסוף הקיף דהויה לה הקפה לדירה. אבל הקיף שלא לשם דירה ולבסוף פתח לא. ואמרין פתח מן הבתים פתח ואח"כ הקיפה צריכה למימר, דהא דאי לדירה היא. ופרקינן כגון דאית ליה בהוראה רחבה בי דרי. פי' גורן לרוש עלוי תבואה. מהו דתימא האי פתח לגורן הוא דעבידי, קמ"ל דכיון דאית ליה פתח ואי דאקיף לדירה הוא דאקיף. קרפף יתר מבית סאמים שהוקף לדירה ונתמלא מים,

^[א] לפי הנראה מן הסוגיא לרננן אפילו בית סאמים אסור ואולי טס"א וז"ל נמאן כר"ש וצמו שהיה צנמ.